

Dr hab. Prof. ASP Katarzyna Jóźwiak-Moskal

Wydział Rzeźby i Intermediów

ASP w Gdańsku

Recenzja pracy doktorskiej mgr Karoliny Gardzilewicz pt. *Naczynie jako koncept rzeźbiarski, użytkowy i filozoficzny. Tożsamość materii w relacji z formą i przestrzenią*, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki prowadzonym przez Radę Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. Praca doktorska przygotowana pod opieką promotorki dr hab. Bożeny Sacharczuk prof. uczelni, oraz promotorki pomocniczej dr Karoliny Freino.

Pani mgr Karolina Gardzilewicz w latach 2014 - 2017 odbyła studia licencjackie na kierunku Architektura Wnętrz, Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa, Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, uzyskując Dyplom Licencjacki za pracę dyplomową wykonaną w Pracowni Projektowania Wnętrz i Przestrzeni Multimedialnych pod opieką promotora prof. Dariusza Grzybowicza. W ramach programu Erasmus+ przez rok akademicki 2015 – 2016 studiowała w Hiszpanii w Universitat Politècnica de Valencia , na Wydziale Sztuk Pięknych (Bellas Artes) oraz na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego (Diseno Industrial). Następnie zrealizowała w latach 2017 – 2019 studia magisterskie na kierunku Sztuka i Wzornictwo Ceramiki na Wydziale Ceramiki i Szkła, Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, uzyskując w 2019 r. Dyplom Magisterski za pracę dyplomową, której część artystyczną wykonała w Pracowni Koła Garncarskiego pod opieką promotorską pani prof. Katarzyny Koczyńskiej-Kielan, a część projektową (ceramika użytkowa) w Pracowni Ceramiki w Architekturze pod opieką promotorską prof. Gabriela Palowskiego. Kolejnym etapem edukacyjnej drogi są /były w okresie 2020 – 2023r. Studia Doktorskie w języku angielskim w Szkole Doktorskiej Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, pod opieką promotorską dr hab. prof. uczelni Bożeny Sacharczuk oraz dr Karoliny Freino (promotorka pomocnicza od III roku). W 2021 – 2022 w ramach rocznej wymiany programu Erasmus+, studiowała w Szkole Doktorskiej Universidad del País Vasco w Bilbao (UPV/EHU) w Hiszpanii, na Wydziale Sztuk Pięknych (Bellas Artes), pod opieką Jose Maria Herrera, PhD oraz Natxo Rodriguez, PhD.

Doświadczenie zawodowe doktorantki obejmuje dwumiesięczną praktykę zawodową w Modelarni Ceramicznej Bogdana Kosaka (2018); trzymiesięczną praktykę w Diatehnon Arts&Culture, Limassol na Cyprze, w ramach programu Erasmus+ (2019); prowadzenie warsztatów ceramicznych w Ośrodku Działań twórczych Światowid we Wrocławiu, a także prowadzenie od 2020 r. własnej eksperymentalnej pracowni garncarskiej Sagar Studio. Pani Gardzilewicz odbyła też dwukrotnie (2020-2022, 2023) praktykę dydaktyczną w prowadzonym przez prof. Bożenę Sacharczuk Laboratorium Eksperymentu Technologicznego w Katedrze Ceramiki na Wydziale Ceramiki i Szkła w ASP we Wrocławiu, oraz w ramach rocznej wymiany Erasmus+ (2021-2022) w Pracowni Ceramicznej pod opieką Jose Maria Herrera, PhD, w Departamento de Escultura y de Arte y Tecnologia, Wydziału Bellas Artes Universidad del País Vasco (UPV/EHU) w Bilbao w Hiszpanii. Pracowała sześć miesięcy na stażu w Cameron Williams Pottery Studio w Bodella NSW w Australii i odbyła dwumiesięczny staż w Yanggu White Porcelain Museum w Republice Korei Południowej, jako laureatka konkursu w ramach programu STER Umiejdzynarodowienia Szkół Doktorskich, realizowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

Pani Karolina Gardzilewicz jest laureatką międzynarodowego wyróżnienia *Future Lights in Ceramics*, Ambasadorka na rok 2020, wręczanego pięciu młodym (do 35 roku życia) artystkom i artystom za wybitne osiągnięcia artystyczne w dziedzinie ceramiki przez CerDee Interreg Central Europe. Uzyskała Stypendium (Naukowe) Rektora Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu dla najlepszych studentów w latach 2016 - 2019, oraz Stypendium im. Jerzego Grotowskiego dla najlepszych doktorantów w kategorii Sztuka 2021/2022, przyznawanego przez Wrocławskie Centrum Akademickie. Zdobyła Nagrodę Rektorów tj. Nagrodę Główną w konkursie Najlepsze Dyplomy Projektowe Akademii Sztuk Pięknych 2019, które prezentowano na wystawie Design'32, Galeria Rondo w Katowicach 2020, za projekt *Umywalnia. Obiekt Użytkowy*. Jej dyplom *Strefa Sacrum. Formy Ceramiczne definiujące przestrzeń* został wyselekcjonowany do katalogu najlepszych dyplomów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu 2019 r. Pani Gardzilewicz jest także Laureatką w konkursie *Mazda Design Experience 2020/2021*.

W okresie od 2016 do 2023 roku Doktorantka wzięła udział w dziewiętnastu wystawach zbiorowych, czternastu krajowych i sześciu zagranicznych, w tym: *Future Lights in Ceramics*- wystawie na targach Ambiente Design Fair, we Frankfurcie w lutym 2020; *Kopa de Oro – Architectonic Structures in Forms*, Międzynarodowej wystawie i sympozjum w Smiltnie na Litwie 2018, czy *Care, Connect, Change: Young Polish Designers*, Vienna Design Week 2021 w Wiedniu, i z tą samą wystawą w Akademickim Centrum Designu w Łodzi. W krajowych wystawach np. *Design'32*,wymienionej wcześniej, wystawie *Najlepszych Dyplomów Projektowych Akademii Sztuk Pięknych* w 2020 r.; *W Dialogu*, wystawie prac ceramicznych wykładowców i doktorantów ASP we Wrocławiu w Fine Art Gallery, Uroczysko Siedmiu Stawów, Gola Dzierżoniowska 2021; *Póki My Żyjemy*, 9. Triennale Młodych w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku 2020; *Piknik Na Skraju Drogi*, wystawie projektów finalistów konkursu Mazda Design Awards 2020/2021 Łódź Design Festiwal 2022, a także *Bodies in Process* wystawie doktorantów Szkoły Doktorskiej ASP we Wrocławiu w Galerii Neon we Wrocławiu 2022r.

W tym samym okresie zrealizowała piętnaście wystaw indywidualnych, akcji / instalacji w przestrzeni publicznej. Duża ich część wydarzyła się za granicą i była ściśle powiązana z pracą doktorską, np. interwencja artystyczna w przestrzeni Gorrondatxe (Aizkorri) w Kraju

Basków w czerwcu 2022 r. zatytułowana *Chciałabym Opisać*, czy *Veins, Erosion in Reverse* działanie w przestrzeni Jabarra Point, Bodalla, NSW w Australii w styczniu 2023. Wcześniejsze, krajowe, np. instalacja artystyczna w przestrzeni Nowego Otku, Oława (w pobliżu miejsca zamieszkania artystki) zatytułowana *Dom*, z 2021r., oraz *Szlak/Szlaczek*, instalacja/proces w przestrzeni Marszowic (powiat oławski) z 2021r. podobnie dotyczyły pracy nad doktoratem. Prezentacja wcześniejszej twórczości to np. *Umywalnia. Obiekt użytkowy* wystawa w ramach współpracy ASP we Wrocławiu z miastem Wrocław – jako promocja twórczości wybranych absolwentów ASP pt. *Młoda Rzeźba*, w przestrzeni wystawienniczej na Placu Nowy Targ we Wrocławiu 2021, a także *Formas Efimeras* w Biblioteka Municipal Isabel de Vilena, w Walencji (Hiszpania) w 2016. Dwumiesięczny pobyt na stażu w Korei Południowej w Yanggu White Porcelain Museum w Yanggu-gun, który był wynikiem w/w wygranego konkursu w ramach programu STER Umiejdzynarodowienie Szkół Doktorskich, zaowocował wystawą indywidualną w przestrzeni Yanggu White Porcelain Museum, pt. *Big White Jars*, 2023.

Aktywność twórcza młodej artystki obejmuje także udział w wielu sympozjach i warsztatach, krajowych i zagranicznych. Jako uczestniczka, ale także organizatorka czy prelegentka, pracowała między innymi, przy takich wydarzeniach jak np. *Hot Pieces of Art*, współrealizując artystyczny piec ceramiczny i jego wypał, podczas XII Festiwalu Wysokich Temperatur na ASP we Wrocławiu 2019 ; czy organizując autorskie warsztaty dotyczące szkliv ceramicznych, *Ekspresja Pierwiastków Laboratorium Barw*, podczas XIII Międzynarodowego Festiwalu Wysokich Temperatur w ASP we Wrocławiu 2021; jako prelegentka podczas międzynarodowego spotkania naukowego *Encuentro/seminario entre investigadoras de la UPV/EHU y Universidades de Polonia*, zorganizowanego przez Szkołę Dokorską, UPV/EHU, Bilbao w Hiszpanii 2022; czy prezentująca swój dorobek artystyczny oraz autorskie techniki ceramiczne (online) w trakcie *61st Premio Faenza Talks*, w ramach *Biennale Internazionale della Ceramica d'Arte Contemporanea*, „Future Lights 2021 Talk” zorganizowane przez MIC Faenza. W Australii w 2023 r. doktorantka przebywała na dwutygodniowe jrezydencji artystycznej w *Tangentyere Aboriginal Art Center*, w Alice Springs, centrum sztuki aborygeńskiej biorąc udział w procesie malarskim rdzennych mieszkane i organizując dla nich warsztaty ceramiczne.

Na podstawie przytoczonych, wybranych informacji o dotychczasowej działalności artystycznej Doktorantki, oceniam ten dorobek bardzo wysoko, podkreślając intensywność i rozmach podejmowanych zadań i wyzwań i zaangażowanie w rozwój ceramiki, dziedziny sztuki, której jest i twórczynią i prawdziwą pasjonatką.

Ocena rozprawy doktorskiej pt.: *Naczynie jako koncept rzeźbiarski, użytkowy i filozoficzny. Tożsamość materii w relacji z formą i przestrzenią.*

Dysertacja doktorska pani mgr Karoliny Gardzilewicz to ponad dwustustronicowe opracowanie trzyletniego autorskiego programu artystyczno-badawczego, poszukującego odpowiedzi na szereg pytań dotyczących naczynia, które pojawiały się we wcześniejszej praktyce artystycznej, doświadczeniu pracy z materią ceramiczną i wieloletniej pracy autorki na kole garncarskim. To praca imponująco obszerna i bardzo ciekawa. Napisaana ze swobodą i

erudycją, której towarzyszy ogromna pasja badawcza. To jednocześnie tekst bardzo osobisty, zawierający niejednokrotnie poetyckie sformułowania, odwołujące się do autentycznego i intymnego doświadczenia omawianej problematyki.

Pracy towarzyszy niezwykle bogata bibliografia, z której zawartości czerpiąc, autorka znakomicie wzbogaca tekst swojej dysertacji, opatrując go w odpowiednie odnośniki i przypisy. Ujawnia szerokie pole inspiracji z dziedziny ceramiki i garncarstwa, a także historii i teorii sztuki, filozofii, architektury, antropologii czy kognitywistyki, tym samym potwierdzając dogłębne rozpoznanie problematyki. Tekst podzielony na cztery zasadnicze rozdziały, zawierające podrozdziały oraz hashtagi wspomagające przejrzystość konstrukcji i czytelność rozprawy.

Pisemna praca doktorska pani Karoliny Gardzilewicz zawiera w sobie obszerny materiał fotograficzny dokumentujący działania artystyczne. Medium fotografii zastosowane zostało zarówno do zaprezentowania obiektów ceramicznych zrealizowanych w warunkach warsztatowych, jak i do zdokumentowania działań w przestrzeniach otwartych, w duchu landartu, takich jak *Forma Antropogeniczna* z terenu Gaju Oławskiego, czy *Am I primitive enough* – działania w przestrzeni Gorrondatxe (Aizkorri) w Kraju Basków. Znajdują też swoje miejsce fotografie notujące źródła inspiracji, oraz kolejne fazy przebiegu pracy. Artystycznym narzędziem stosowanym przez doktorantkę są także rysunki i fotografie artystyczne, oraz fotografie artystyczne bazujące na alternatywnych technikach fotograficznych takich jak cyjanotypia i brąz Van Dyke. To szkice, zapiski, poetyckie komentarze wizualne, dopełniające rozważania teoretyczne, znakomicie zrealizowane. Wśród mediów, którymi sprawnie posługuje się artystka jest także video. Wybrane elementy artystycznego zbioru dociekań doktorantki stanowiąc będą, jak deklaruje ich autorka, integralną część wystawy końcowej, zatytułowanej *Intervascular*, prezentującej całokształt działań w zakresie pracy doktorskiej. Praca pisemna będąca w istocie swoistym dziennikiem badaczki i dziennikiem podróży, stanowi samowystarczającą, wyjątkowo interesującą, bogatą merytorycznie opowieść o artystce i jej świecie widzianym przez pryzmat naczynia ceramicznego. W zakończeniu sama doktorantka tak o niej pisze:

Zrealizowany w ramach doktoratu projekt research/workshop/practice-based okazał się w rezultacie life based. Badawcze podróże spłoty moje intymne bycie i przeżywanie świata z przedsięwzięciem badawczym. To, co piszę, to próba opisanie towarzyszącego mi przecucia, że nie wszystko, co tworzymy, da się zmierzyć „szkiełkiem i okiem”. Moja rozprawa doktorska posłużyć może jako case study badania zaangażowanego w proces artystyczny zespolony z życiem oraz jako źródło kontekstów bibliograficznych dla zainteresowanych badaniem tego, co niemierzalne.

Projekt doktorski pani Gardzilewicz to artystyczna podróż, w symbolicznym, ale również dosłownym tego słowa znaczeniu, poprzez którą, wychodząc od idei naczynia ceramicznego, autorka stara się poznać i szerzej, określić naturę bycia- istnienia człowieka w przestrzeni jego środowiska naturalnego. Podróż rozpoczęta w okresie trwania pandemii coronavirusa, w rodzimej okolicy Nowego Otku, wiedzie do Hiszpanii, do Bilbao, do Szkoły Doktorskiej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Kraju Basków, następnie do Australii, do Bodalla w Nowej Południowej Walii, do pracowni garncarskiej Cameron Williams Pottery Studio, a ostatni etap to Yanggu White Porcelain Museum w Yanggu-gun w Korei Południowej. W każdym z tych miejsc, w różnych kontekstach geograficznych i kulturowych, artystka

zagłębia się w specyfikę otaczającej ją materii rzeczywistości i „wyposażona” w intuicję, wrażliwość i swój doskonalony wciąż warsztat artysty ceramika, garncarza, twórczo ją interpretuje. Stosuje iterację jako metodę artystycznego działania. Powtarzalność czynności takich jak: praca z formą naczyniową, praca z materią gliny w przestrzeni, praca z czasem w znaczeniu poznawania historii naczynia, w kontekście danej kultury, przyniosło za każdym razem odmienne efekty artystyczne.

W mojej pracy na kole garncarskim powtarzanie jest wpisane w naturę wykonywanych czynności. W przypadku mojego projektu nie dążę jednak do osiągnięcia celu, ale prowadzę otwarte dochodzenie artystyczne, które prawdopodobnie będzie trwało przez całe życie.

W rozpoczynającym dysertację, poza abstraktem i wstępem, dodatkowym rozdziale pt. *Metadologie dla metafizyki*, poprzez odniesienie się do wybranych opracowań teoretycznych i naukowych, z dziedziny filozofii, teorii sztuki, czy wspomnianej metafizyki, a także doświadczeń wybranych artystów, doktorantka próbuje określić charakter interesującego ją tematu naczynia i szerzej ceramiki i garncarstwa.

Naczynie to nie metafora, ale koncept należący do ziemskich rzeczywistości, które zmaterializowane w naczyniu ceramicznym pozwalają zobaczyć je jako kosmiczne zdarzenie wpisane w ludzką codzienność stwierdza.

Metafizyczność naczynia wyłania się ze zbioru określających je różnych aspektów: materii (gliny – zwiertzałej skały – ziemi najprościej), idei formy zaspakajającej pierwotne potrzeby człowieka, zarówno cielesne jak i duchowe; czasu, w którym naczynie „zawieszono” trwa, będąc stałym elementem tradycji kulturowej, ukazującym jej bogactwo i historię. Także z relacji pomiędzy materią gliny a kształtującym ją twórcą, pozostawiającym w niej ślad swojej cielesności. Metafizycznym doświadczeniem jest dla doktorantki, po prostu obcowanie z materią ceramiczną, przestrzenią i obiektami w praktyce artystycznej. *W naczyniu ... formie wykonanej przez ciało zawiera się cielesny wymiar bycia w świecie, wyrażony w plastycznej materii pochodzącej prosto z ziemi. W jednym obiekcie splatają się prozaiczność najprostszej życiowej potrzeby ze świadectwem egzystencjalnego, duchowego trwania w świecie.*

Intuicja, zmysłowe i kontemplacyjne podejście do pracy z tworzywem - gliną, a także praktyka jej kształtowania, zazwyczaj, za pomocą koła garncarskiego, to podstawowe „narzędzia” badawcze doktorantki. *W mojej rozprawie zdaję tak naprawdę relację z własnego doświadczenia opartego na intuicyjnym reagowaniu na pojawiające się sygnały łączące mnie z doświadczanym środowiskiem* napisała.

Dla artystki ogromnie ważna jest tożsamość materii z którą pracuje. W swej praktyce ceramicznej dąży do tworzenia form, w których glina zachowując swoją podmiotowość, współuczestniczy w akcie kreacji. Doktorantka zwraca uwagę na źródło jej pochodzenia, zarówno na fakt, że glina, jako zwiertzała skała, jest swoistą postacią Ziemi, jak i na konkretne miejsce wydobycia. Podkreśla jej procesualność, zaznacza podział na prace gliniane i ceramiczne, podkreśla akt transformacji materii w ogniu. W obiektach toczonych, z cyklu *Potentiality of Space and My Own Desire*, oraz *Materia w Ruchu I, Materia w Ruchu II* w Kraju Basków czy w realizacji *Droga Wody*, powstałej w Korei, znakomicie wykorzystwała ekspresję zmagania materii gliny z siłami grawitacji, jakby zatrzymanych w kadrze i utrwalonych ogniem. Równie interesujące realizacje *Dom z Nowego Otku*, czy *Optimum Standard* z Hiszpanii, ukazują proces zaistnienia i „powrotu do łona” glinianych

(niewypalonych) obiektów, w przestrzeniach ich pochodzenia. Świetna znajomość technologii materii ceramicznej umożliwia doktorantce przygotowanie zarówno mas ceramicznych do budowania obiektów, jak też szkliv i angob, z surowców naturalnie występujących w najbliższej okolicy. Takie zabiegi technologiczne zapewniają autentyczną więź artystki i atrefaktów z miejscem. Prawdę. Doktorantka podkreśla znaczenie gliny dla ludzkiego funkcjonowania, budowania codzienności w wielu przejawach, od stawiania domów i pieców, poprzez naczynia czy ozdoby, do wytwarzania przedmiotów rytualnych, niezbędnych w praktykach duchowych i religijnych. W ujęciu artystki, jej interpretacji naczynia ceramicznego, nie jest ono zaledwie symbolem relacji człowieka z Ziemią, ale taką relacją prostu jest. Zaznacza także rolę praktyk rzemieślniczych i doświadczeń technologicznych w pracy z gliną i ogniem dla ludzkiej kultury, niezależnie od geografii i czasu. Potrzebę opanowania skomplikowanej technologii dla odnalezienia własnego warsztatu artystycznego.

Istotną cechą naczynia ceramicznego, na którą zwraca uwagę autorka doktoratu, jest jego dychotomiczne balansowanie między sztuką i użytkowością. Fakt, że będąc obiektem artystycznym, dziełem sztuki, naczynie pozostaje nadal naczyniem. Formą pustą, z otworem, który łączy zewnętrzną przestrzeń z powstałym dzięki ściankom naczynia wnętrzem. Pustka naczynia nie jest jednak brakiem. Jest potencjałem. To właśnie pustka wnętrza jest właściwym sensem naczynia.

Pustka w naczyniach – zakryta i ciemna w brzuścach dzbanów, nieoczywista otwarta w misach. Pustka jest jednym z najbardziej metafizycznych własności naczynia. Kiedy raz zdamy sobie sprawę z jej istnienia, nie sposób przestać myśleć o aktywnej ciemności pustego, stojącego obiektu, które pochłania to samo powietrze, co my.

Pustka naczynia, przestrzeń i użyteczność, przestrzeń zagarnięta przez ściany pojemnika, oddzielające wnętrze od zewnątrz, ściany pojemnika chroniące wnętrze i to co może zawierać, to aspekt ceramiki wspólny z architekturą. Doktorantka tak formułuje tę interesującą paralełę:

Ceramika i architektura to pojemniki wiązane z ciałem – przeznaczone do obejmowania przez ciało i jako schronienie dla ciała. Oba związane z przetrwaniem, oba świadczące o ludzkiej duchowości. Ceramika podobnie jak architektura, są jednymi z najtrwalszych artefaktów z przeszłości ze względu na skalę będącą ich budulcem.

W tak poszerzonym obszarze skojarzeniowym, powstaje szereg obiektów glinianych i ceramicznych, tworzonych przez artystkę z mas pozyskiwanych z okolic, w których prowadzi swoje badania. Początkowo w przestrzeniach Nowego Otoku, następnie w Kraju Basków, oraz w Korei Południowej.

Potentiality of Space and My Own Desire - wspomniany już wcześniej zbiór form ceramicznych toczonych na kole garncarskim, których symetria i integralność kształtu naczynia ulega dekonstrukcji. Artystka przerywa ciągłość ścianki z podsuszanej, ale wciąż plastycznej gliny, prowokując tym interakcję pomiędzy materią gliny a siłą grawitacji. Ujawnia strukturę materiału, otwiera naczynia, w nieoczywisty sposób udostępniając odbiorcy wgląd w przestrzeń wnętrz. Podobny zabieg deformacji stosuje w cyklu form *Budynki*. Dodatkowo wprowadza na powierzchnię siatkę geometrycznych rytów, nacięć, wzmagających skojarzenia z architekturą. Odmienny charakter „naczyn do zamieszkania” ma

cykl *Schrony* powstały w Kraju Basków. Te niewielkie obiekty rzeźbiarskie (wykazujące podobieństwo do urn domkowych), wykonane z gliny pozyskanej miejscowo, ulepione zostały z płatów uformowanych na płytach chodnikowych, pokrytych pyłem naniesionym z Sachary. Ponownie pojawia się geometria kraty. Utrwalony wypałem, odmienny kolor pyłu – intruza, staje się dyskretnym nośnikiem autorskiego komentarza na istotne, aktualne tematy społeczno - polityczne.

W poszukiwaniu początków naczynia, doktorantka odnosi się do kształtu ptasich jaj, tworząc interesujące trzy formy pt. *Optimum Standard*. Ulepione z miejscowej gliny zebranej na terenie budowy, (zabieg ten sam, jak w przypadku instalacji *Dom* w Nowym Otku) powstają przy pomocy różnych, zaobserwowanych w naturze sposobów budowania. Artystka sugeruje, że lepienie ceramiki przez człowieka, nie odbiega od tego, w jaki ptaki i zwierzęta formują swoje schronienia, gniazda. Podstawowy zaś, kulisty kształt naczynia naśladuje ergonomiczne formy natury, takie jak pąki, owoce, czy właśnie jaja. Nie wypalone obiekty, umieszczone w krajobrazie plaży, ulegają erozji i tracąc swoją formę przestrzenną, powracają do natury. Proces zdokumentowany fotograficznie.

Podobnie inspirowane obłymi kształtami owoców, jaj czy gniazd, choć zrealizowane w zupełnie innym materiale, zostały obiekty z kolekcji pt. *Oooh*, powstałe w ramach rezydencji/staży w Muzeum Białej Porcelany w Yanggu w Korei Południowej. Ulepione z białej porcelany, pękate formy naczyniowe, zachowują wyraźne ślady palców ugniatających łączone ze sobą kawałki masy. Organiczność i wizualna miękkość struktury z której powstały, oraz nieregularne obrysy otworów, silnie podkreślają inspirację naturą. Prezentowane w ramach autorskiej wystawy *Big white jars*, wchodzą w dźwięczny dialog z czystą, tradycyjną formą *12 Porcelanowych Słojów*, których trudnej sztuki toczenia na kole uczyła się doktorantka, jak widać, z doskonałym efektem.

Ostatnim istotnym elementem pracy doktorskiej pani Gardzilewicz, do którego chciałabym się odnieść, są działania o charakterze performatywnym oraz land artowym. Poszerzenie przez artystkę obszaru interpretacji naczynia do przestrzeni środowiska naturalnego zaowocowało szeregiem interesujących, wyrazistych a jednocześnie subtelnych interwencji artystycznych, inspirowanych motywami dekoracyjnymi naczyń w kontekście historycznym. Pierwsza z realizacji *Forma Antropogeniczna* zaistniała w terenie Gaju Oławskiego, gdzie na ścianach sztucznego wąwozu powstałego w wyniku robót budowlanych, artystka naniosła dekorację typową dla zdobnictwa naczyń, powtarzalną w wielu kulturach, niejako intuicyjną, jakby namalowaną ogromnym pędzlem, białą falę. Pokryta falistym zdobieniem skorupa dawnego naczynia, znaleziona na pobliskim polu, stała się inspiracją do działania pt. *Szlaczek/Szlak* na terenie Marszowic, na granicy Nowego Otku w formie zasianej na polu pszenicy we wzór fali, stanowiąc oznakowanie „podziemnego archiwum” prawdopodobnie pełnego podobnych śladów wielowiekowej aktywności człowieka. Podobnie inspirowana rytowanymi, abstrakcyjnymi wzorami geometrycznymi, zdobiącymi artefakty archeologiczne, pochodzące z okresu paleolitu i neolitu z regionu Kraju Basków, powstała w przestrzeni Gorrondatxe (Aizkorri) artystyczna realizacja *Am I primitive enough?* Na plaży otoczonej klifami o bogatej morfologii terenu, kreśląc około dwudziestometrowe linie, w różnych kierunkach, tworzące abstrakcyjne wzory, artystka zrealizowała łącznie pięć wielkoformatowych kilkusetmetrowych rysunków, udokumentowanych w formie fotografii i video. Kreślone linie związane z ruchem a zatem i z czasem, podlegały niszczącemu działaniu fali przypiływu. Tworzone intuicyjnie wzory zwizualizowane zostały także przez aplikację

sportową, rejestrującą ruch na podstawie sygnału GPS. Metafizyczną relację pomiędzy przestrzenią natury a intensywnym wysiłkiem swego ciała „rysującego” dekorację, doktorantka tak opisała: *Zaczęłam widzieć tę relację jako nieskończone zespolenie, tak jakby należały jedno do drugiego i nawzajem nadawały sobie nie tylko formę, ale i życie – trwały w ruchu wynikającym z interakcji – transformacji.*

Trwająca trzy lata, wielka podróż badawczo artystyczna, do źródeł konceptu naczynia, ze wszystkimi działaniami twórczymi realizowanymi z pełnym zaangażowaniem, i ogromnym wysiłkiem, opisana niezwykle interesująco i wyczerpująco w dysertacji, doprowadza doktorantkę do wniosków, które tak formułuje:

Dotarło do mnie, że w trakcie intensywnej realizacji projektu, w którym eksplorowałam wszelkie konteksty wymykającej się mojemu pojęciu formy, zatraciłam swoją własną, intymną i naturalną relację z gliną obracającą się na kole garncarskim. Przystałam czuć naczynie na rzecz myślenia o nim.

I dalej, odwołując się do dorobku Ludwiga Wittgensteina , pisze:

W mojej interpretacji Wittgenstein stwierdza, że istnieją rzeczy, o których nie da się mówić, a które istnieją w tajemniczym doświadczeniu.

Ja zaś pozwolę sobie jeszcze na koniec zacytować wspaniałą rzeźbiarkę:

Na samym początku każdego procesu twórczego, czy to w nauce czy w sztuce, jest tajemnica, to, co niewytłumaczalne. Trzeba po prostu zostawić jako tajemnicę pewne sprawy, również w twórczości. Wyjaśniając, kaleczymy je albo zupełnie unicestwiamy. Nalóg objaśniania wszystkiego jest katastrofą naszego czasu. Nie należy utożsamiać tajemnicy z problemem. Problem można podzielić na strefy poddające się analizie, tłumaczeniu, a tajemnica jest całością, która nas ogarnia, choć niechętnie się do tego przyznajemy.

Magdalena Abakanowicz, 1982.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę przedstawioną do zrecenzowania dokumentację pracy doktorskiej zatytułowaną ***Naczynie jako koncept rzeźbiarski, użytkowy i filozoficzny. Tożsamość materii w relacji z formą i przestrzenią***, doceniając jej niezwykle bogatą, merytoryczną zawartość, wnioski świadczące o wysokiej świadomości intelektualnej i twórczej doktorantki, o rozległej wiedzy z obszaru poruszanego tematu, a także autentyczne zaangażowanie w badawcze i artystyczne pogłębienie problemu, prowadzące do powstania niezwykle interesującej całości, stwierdzam, że w mojej ocenie, stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki jako oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i naukowego. Wnioskuje zatem z pełnym przekonaniem do Szanownej Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, o nadanie mgr Karolinie Gardzilewicz tytułu doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Ze względu na rozległy obszar badawczo - artystyczny i wysoki poziom prezentacji efektów niezwykle pogłębionego poznania naukowo-artystycznego , wnioskuję o przyznanie pracy doktorskiej wyróżnienia.

Katarzyna Joźwiak-Moskal

